

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **E. M.**, zastoupen JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 930/27, Ústí nad Labem, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 4. 2019, č. j. KRPU-81360-25/ČJ-2019-040022-SV-ZZ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 6. 2019, č. j. 78 A 15/2019 - 43,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jakubu Backovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4.114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl dne 28. 4. 2019 kontrolován hlídkou policie na benzinové čerpací stanici v Děčíně. Vzhledem k tomu, že nepředložil doklad totožnosti ani oprávněnost

svého pobytu na území České republiky a schengenského prostoru, nabyla policie přesvědčení, že žalobce vstoupil na území České republiky neoprávněně nebo zde neoprávněně pobývá, a proto jej zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Dne 29. 4. 2019 žalovaná zahájila s žalobcem úkony správního řízení ve věci správního vyhoštění z území členských států EU. Dne 30. 4. 2019 pak žalovaná vydala v záhlaví specifikované rozhodnutí, kterým žalobce dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), zajistila za účelem správního vyhoštění. Dobu zajištění stanovila v souladu s § 124 odst. 3 uvedeného zákona na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobce.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí o zajištění žalobu, ve které namítl, že se žalovaná nedostatečně zabývala realizovatelností účelu zajištění, a to zejména s ohledem na sdělení žalobce, že mu po návratu do Íránu hrozí vážná újma kvůli jeho konverzi ke křesťanství.

[3] Krajský soud neshledal žalobu důvodnou a zamítl ji. Uvedl, že žalovaná při posuzování uskutečnitelnosti zajištění vycházela ze závazného stanoviska ministerstva vnitra ze dne 29. 4. 2019, z něhož vyplývalo, že vycestování do Íránu je možné. Nebyly zjištěny žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Soud rovněž musel přihlédnout k faktu, že žalobce nepožádal o mezinárodní ochranu v žádném ze států, kterými postupně cestoval (jen v Turecku a v Srbsku měl strávit celkem 15 měsíců), ačkoliv o potenciálním pronásledování musel vědět již před svým vycestováním z Íránu. Hlavní motivací žalobce k cestě napříč Evropou zjevně bylo dostat se do Berlína. Soud tedy uzavřel, že v době rozhodnutí žalované nebyly prokázány důvody znemožňující vycestování podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu vady řízení dle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek i rozhodnutí žalované zrušil a vrátil věc žalované k dalšímu řízení.

[5] Krajský soud se podle stěžovatele nesprávně vypořádal s hrozbou vážné újmy, která stěžovateli hrozila v případě návratu do vlasti. Žalovaná postupovala nesprávně, pokud stěžovatele zajistila, aniž by se konkrétně zabývala jeho tvrzením o hrozící vážné újmě a toto vypořádání vtělila do odůvodnění napadeného rozhodnutí. Není přitom rozhodné, že stěžovatel nepožádal o mezinárodní ochranu v první bezpečné zemi, přes kterou z Íránu prchal (viz rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2016, č. j. 5 Azs 7/2016 – 22). Napadené rozhodnutí žalované tedy nemůže obstát pro vadu nezákonnosti, tuto vadu nenapravil ani krajský soud, a jeho rozsudek je proto taktéž nezákonný.

[6] Žalovaná ve svém vyjádření shrnula skutečnosti vyplývající z protokolu o výslechu stěžovatele ze dne 29. 4. 2019 a odkázala na závazné stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 29. 4. 2019, z něhož je zřejmé, že vycestování stěžovatele do Íránu je možné. Žalovaná dodala, že stěžovatel opustil dobrovolně zemi na konci roku 2017 a cestoval jako turista po

více státech, čímž strávil téměř rok a půl. Nezmínil, že by byl v Íránu z jakéhokoliv důvodu pronásledován, přestože je zřejmé, že ke křesťanství konvertoval ještě před svým odjezdem ze země. Stěžovatel neuvedl, že by se alespoň pokusil najít ochranu v jedné ze zemí, ve kterých pobýval. Nepodnikl žádné kroky k legalizaci svého pobytu, naopak se úmyslně a vědomě vyhýbal jakémukoliv kontaktu s policií. Žalovaná postupovala zcela v souladu s právními předpisy a své rozhodnutí dostatečně odůvodnila. Navrhla tedy, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Kasační stížnost je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Předmětem sporu je otázka, zda se žalovaná ve svém rozhodnutí o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců dostatečně věnovala důvodům znemožňujícím vycestování stěžovatele ve smyslu § 179 tohoto zákona.

[10] Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je „[p]*olicie* [...] *oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání*“.

[11] Ustanovení § 179 odst. 1 tohoto zákona uvádí: „*Vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“ Podle odst. 2 se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje „*a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky*“.

[12] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že správní orgán má povinnost se v rámci řízení o zajištění cizince (mimo jiné) dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců zabývat možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. „*V takové situaci je povinen*

možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu“ (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, č. 2524/2012 Sb. NSS).

[13] Podle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců je policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění podle § 119 a § 120 téhož zákona povinna vyžádat si závazné stanovisko ministerstva vnitra, zda je vycestování cizince možné.

[14] V nyní posuzované věci vycházela žalovaná ze závazného stanoviska ministerstva vnitra ze dne 29. 4. 2019, jehož závěrem je, že vycestování stěžovatele do Íránské islámské republiky je možné. Ministerstvo vnitra přitom reagovalo na konkrétní tvrzení stěžovatele, že se obává možného pronásledování z náboženských důvodů, neboť před odjezdem konvertoval ke křesťanství. Na základě posouzení výpovědí stěžovatele v rámci řízení o správním vyhoštění a opatřených podkladů (informace OAMP – odbor azylové a migrační politiky – MV ČR – Írán – „Bezpečnostní a politická situace v zemi“ ze dne 30. 8. 2018) nenalezlo ministerstvo vnitra žádné skutečnosti, z nichž by mohla stěžovateli hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma. Žalovaná pak v napadeném rozhodnutí shrnula, že tvrzení stěžovatele ohledně pronásledování v zemi původu se jeví jako účelová, neboť pokud by mu skutečně hrozilo v Íránské islámské republice nebezpečí, požádal by o azyl již v první bezpečné zemi, případně po příjezdu do Německa (a neuváděl by, že chtěl cestovat do Berlína a požádat o azyl až tam).

[15] Na rozdíl od stěžovatelem uváděného rozsudku Nejvyššího správního soudu č j. 5 Azs 7/2016 – 22, v nyní posuzovaném případě se žalovaná (resp. též ministerstvo vnitra v závazném stanovisku) zabývala konkrétními tvrzeními stěžovatele, a tedy zvažovala opodstatněnost jeho obav z pronásledování z důvodu, že před odjezdem z vlasti konvertoval ke křesťanství. Žalovaná i krajský soud zcela logicky poznamenaly, že pokud se stěžovatel nepokusil získat ochranu již v předchozích bezpečných zemích, vyznívá jeho argumentace spíše účelově. Zároveň vzaly v úvahu bezpečnostní situaci v Íránu a konstatovaly, že v případě stěžovatele nejsou dány důvody znemožňující jeho vycestování. Se stěžovatelem se tak nelze ztotožnit v tom, že by žalovaná (a posléze krajský soud) svůj závěr o realizovatelnosti vyhoštění založila pouze na tom, že stěžovatel nepožádal o mezinárodní ochranu již v první bezpečné zemi, do níž se při cestě z Íránu dostal. Tuto skutečnost však vzala (zcela správně) v potaz při posuzování věrohodnosti stěžovatelových tvrzení a hodnocení možnosti jeho vycestování.

[16] Nejvyšší správní soud tedy shodně s krajským soudem dospěl k závěru, že žalovaná dostála své povinnosti předběžně posoudit možné překážky správního vyhoštění, které vyvstaly během řízení.

[17] Je také vhodné připomenout (jak učinil i krajský soud), že smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní

účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR. Nadto je časový prostor pro řízení o zajištění cizince velmi omezený (viz § 129 či § 124 b odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Důkladnější zkoumání situace v zemi původu zajištěného cizince společně s posouzením hrozící vážné újmy je poté předmětem řízení o samotném správním vyhoštění.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud tedy nepovažoval stěžovatelovy námitky za důvodné, a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, soud náhradu nákladů nepřiznal, protože jí žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

[20] Zástupci stěžovatele, ustanovenému usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 5. 2019, č. j. 78 A 15/2019 - 20, se podle § 35 odst. 10 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s odst. 3 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování ve výši 3.100 Kč za jeden úkon právní služby (kasační stížnost) a paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč za jeden úkon, celkem tedy 3.400 Kč. Další nárokovaný úkon spočívající v poradě s klientem, neshledal Nejvyšší správní soud jako opodstatněný. Vzhledem k tomu, že je zástupce stěžovatele plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna zástupce o částku odpovídající této dani. Celková výše odměny tedy činí 4.114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu